

великия везиръ, който билъ молень да бжде внимателенъ и да не създава затруднения при преговоритѣ, които предстоятъ, везирътъ отговаря: „Въ последнитѣ два дена положението на турската армия се подобри“. Посланикътъ завършва своето съобщение: „Чаталджанската атака е подигнала настроението на турцитѣ. Трѣбва да съжаляваме, че преговоритѣ за миръ не се завършиха преди нея“. (7.XI стр. 268).

Една голѣма разлика между това съобщение и сведенията, които правителството имаше на 2 ноемврий: „Французкиятъ посланикъ Бомпаръ, който е натоваренъ отъ високата порта да направи единъ опитъ за посрѣдничество, казва, че Турция е готова на всички отстъпки, стига само да се избѣгне влизането на съюзнитѣ войски въ Цариградъ“.

Кабинетътъ Гешовъ, отговорността на който за загубването на нашата блестяща позиция преди атаката се посочи, намира следъ съобщението на Гирсъ, като единствено срѣдство за излизане отъ тежкото положение — войната. Това е новата атака, — продължаването на войната. На Турция трѣбва да се даде ултиматумъ съ срокъ 24 часа, а следъ това „Ваше Величество ще имате право, ако благоразсждите, да подновите военнитѣ действия“. По това време състоянието на нашата армия може да се характеризира съ една сричка: моръ. — Председателътъ на камарата телеграфира отъ Чаталджа: „Имаме 20,000 войници болни, главно отъ холера, съ която нѣмаме срѣдства да се боримъ. Въ нѣкои полкове сж излѣзли отъ строя 75% отъ офицеритѣ. Жалка гледка представляватъ войницитѣ на първата линия“. Никой на фронта не се интересуваше отъ мнението на правителството: ще преговаря ли или то ще воюва? Армията отдавна представляваше огроменъ лазаретъ и мрѣше. Тя бѣше съ разложени дружини, всѣки войникъ съ разложенъ организъмъ. Въ този холеренъ поясъ бѣше оставена млада, подрастваща България безъ достатѣчни медикаменти и съ още по-малко грижи. Свирепъ, безмилостенъ моръ.

Фердинандъ благодари за това галантно правителствено разрешение да поднови веднага военнитѣ действия. Той още не бѣше възстановилъ напълно своето душевно равновесие отъ преживѣното поражение, схвана веднага безумието и невъзможността на едно ново настѣпление и поради това посъветва умѣреностъ. „Съ всички срѣдства трѣбва да се доберемъ до преговори за миръ, каза той, макаръ и съ явенъ изгледъ преговоритѣ да не дадатъ резултати. *„Ние ще протакаме преговоритѣ, колкото ни е нужно“*. Дръ Даневъ, обаче, сжщо намира войната, като едно срѣдство за преодоляване на положението, въ което сами се поставихме. Трѣбвало да се възвести на свѣта, че съюзнитѣ армии, следъ като „ликвидираха съ европейска Турция, сега вече се направляватъ за Цариградъ“.

На полунежеланието на Турция да почне преговоритѣ, отговаря нежеланието на гърцитѣ да се явятъ на мирната конференция. Тѣ искатъ най-първо да имъ кажемъ: какво ще имъ дадемъ отъ завоюваната европейска Турция? За да се предотврати разширяването на войната, силитѣ заповѣдватъ и на дветѣ воюващи страни да започнатъ преговоритѣ. Турция забелязва веднага, че недоразуменията между съюзницитѣ се вече демонстративно проявяватъ, а Гърция отбелязва, съ открита ненавистъ, че и този пътъ е изнудена отъ България. Тя бѣше заставена да се яви на конференцията, при всичко, че на основание чл. 4 отъ военната конвенция, тя искаше извършването на дѣлбата преди подписването на мира.

Първия въпросъ, който турскитѣ делегати задаватъ на нашитѣ (№ 4682, отъ 13.XI) е: „Имате ли пълномощно за сключване на миръ?“ Отговоръ: „Имаме само за примирие“. Защо нашитѣ делегати не сж снабдени и съ пълномощно за миръ? — Защото мисълта за едно ново нападение на укрепената линия и голѣмото желание да се отиде въ Цариградъ не бѣше напустнала Фердинанда. За него започнатитѣ преговори — както се вижда отъ неговитѣ телеграми до правителството — сж само срѣдство за отлагане, за организирането на разстроениятѣ армии, върху